

SKRIPTNI JEZICI I WEB PROGRAMIRANJE

LV 16: CSS pozadine i prikaz elemenata na stranici

Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

PRIPREMA ZA VJEŽBU

Odgovorite pisano u bilježnicu:

- ▶ 1. Što znate o RGBA bojama?

RGBA boje su boje definirane pomoću crvene, zelene, plave i alfa (prozirnost) vrijednosti. Koriste se u CSS-u za postizanje poluprozirnih boja.

- ▶ 2. Na koje se načine mogu zadavati boje pri pisanju CSS pravila?

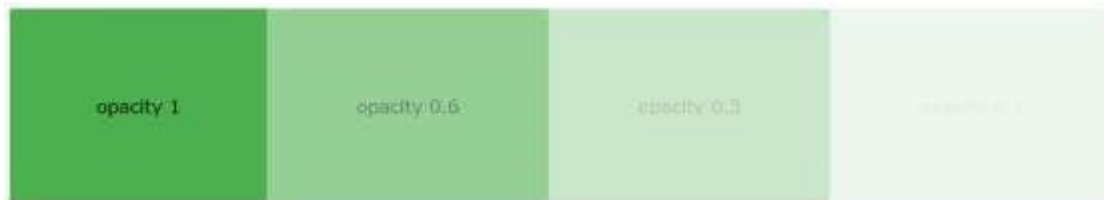
Boje se mogu zadavati pri pisanju CSS pravila na nekoliko načina, uključujući upotrebu naziva boja (npr. "crvena"), heksadecimalnih vrijednosti (npr. #FF0000), RGB vrijednosti (npr. rgb(255, 0, 0)) i RGBA vrijednosti (npr. rgba(255, 0, 0, 0.5)).

IZVOĐENJE VJEŽBE

CSS pozadine (backgrounds)

- CSS svojstva pozadine koriste se za definiranje pozadinskih efekata. U ta svojstva ubrajamo:
- **background-color** (određuje boju pozadine nekog elementa, npr. stranice (body), naslova (h1), odlomka (p) i drugo.),
- **background-image** (određuje sliku koja će se koristiti kao pozadina određenog elementa, podrazumijevano slika se ponavlja i vodoravno i okomito tako da u potpunosti prekriva element),
- **background-repeat**,
- **background-attachment** (određuje treba li pozadinska slika skrolati ili biti nepomična prilikom skrolanja stranice. Ukoliko treba biti nepomična, koristi se vrijednost **fixed**, a ako se treba pomicati (skrolati) koristi se **scroll**),
- **background-position** (određuje položaj pozadinske slike nekog elementa)
- Uz **background-color** može se koristiti i svojstvo **opacity** koje određuje neprozirnost, odnosno transparentnost elementa. Može poprimiti vrijednosti od **0.0** do **1.0**, pri čemu niža vrijednost određuje veću prozirnost. Pri tome je važno napomenuti da kod primjene tog svojstva na neki element, svi elementi koje taj element sadrži također nasljeđuju tu transparentnost zbog čega se

može dogoditi da tekst postane jako proziran, te se zbog toga teže čita. **Primjer:** `div { background-color: green; opacity: 0.3; }`

- Ovo se može spriječiti tako da se koristi RGBA vrijednosti za boje. **Primjer:** `div { background: rgba(0, 128, 0, 0.3) /* Zelena pozadina sa 30% neprozirnosti, prozirnost se ne odnosi na tekst. */ }`

- **Primjer za pozadinsku sliku:** `body { background-image: url("paper.gif"); }` Kod ovakvog oblikovanja treba paziti da primjena pozadinske slike u kombinaciji sa tekстом ne čini tekst teško čitljivim. Ukoliko se želi ponavljanje slike samo vodoravno ili okomito, potrebno je dodatno koristiti svojstvo `background-repeat`. Ono može imati vrijednost `repeat-x`, ako se slika ponavlja samo u vodoravnom smjeru, te `repeat-y` ako se ponavlja samo u okomitom smjeru. Ukoliko uopće nema ponavljanja to svojstvo treba imati vrijednost `norepeat`.
- Ako se pozadinska slika želi postaviti na određeno mjesto, npr. u gornji desni kut pozadine stranice, treba napisati: `body { background-image: url("img_tree.png"); background-repeat: no-repeat; background-position: right top; }`
- Kako bi se skratio kod, moguće je specificirati sva svojstva pozadine kao jedno - `background` (tzv. shorthand property). Npr. za: `body { background-color: #ffffff; background-image: url("img_tree.png"); background-repeat: no-repeat; background-position: right top; }` može se kraće u jednoj deklaraciji napisati: `body { background: #ffffff url("img_tree.png") no-repeat right top; }`
Pri tome je poredak vrijednosti svojstava (ne moraju biti sva, ali poredak treba biti zadržan):
 - `background-color`
 - `background-image`
 - `background-repeat`
 - `background-attachment` □ `background-position`
- Riješite pet vježbi zadanih na stranici [vjezbe](#)

Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Set the background color of the <h1> element to "lightblue".

```
<style>
h1 {
  background-color: lightblue;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

Submit Answer >

Exercise - Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Set "paper.gif" as the background image of the page.

```
<style>
body {
  background-image: url("paper.gif");
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Make the background image repeat only vertically.

```
<style>
body {
  background-image: url("img_tree.png");
  background-repeat: repeat-y;
}
</style>
```

```
<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

Submit Answer >

Exercise: Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Specify that the background image should be shown once, in the top right corner.

```
<style>
body {
  background-image: url("img_tree.png");
  background-repeat: no-repeat;
  background-position: top right;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

Exercise - Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Use the correct background property to make the background image NOT scroll with the rest of the page.

```
<style>
body {
  background-image: url("img_tree.png");
  background-attachment: fixed;
}
</style>
```

Show

Submit Answer >

CSS obrubi (borders)

- CSS svojstvo **border** omogućava određivanje stila, širine i boje obruba (granice) elementa na nekoj stranici. Element može imati obrub na svim stranicama, može imati obrub samo ispod u određenoj boji, može imati zaobljene obrube, može imati podebljani obrub na lijevoj strani.

- CSS svojstvo `border-style` određuje koja će se vrsta obruba ispisati. Dozvoljene vrijednosti su:
 - `dotted`, `dashed`, `solid`, `double`
 - `groove`, `ridge`, `inset`, `outset` (3D obrubi, učinak ovisi o vrijednosti za `border-color`)
 - `none` (bez obruba)
 - `hidden` (skriveni obrub)
- CSS svojstvo `border-style` može imati od jedne do četiri vrijednost za gornji, desni, donji i lijevi obrub. Ostala svojstva za obrube imaju učinak tek ako je postavljeno svojstvo `border-style`.
- CSS svojstvo `border-width` određuje širinu za četiri obruba. Može se postaviti kao specifična veličina u definiranim jedinicama (px, pt, cm, em...) ili korištenjem predefiniranih vrijednosti: `thin`, `medium` ili `thick`. Npr.


```
p.two {
border-style:      solid;
border-width: medium;
}
```

 Svojstvo `border-width` može imati od jedne do četiri vrijednosti (za svaki od četiri obruba), npr.


```
p.three { border-style: solid;
border-width: 25px 10px 4px 35px; /* 25px gornji obrub, 10px desni, 4px donji i 35px lijevi */
}
```
- CSS svojstvo `border-color` koristi se za određivanje boje za četiri obruba. Ako to svojstvo nije postavljeno, nasljeđuje se boja elementa. Primjer:


```
p.one {
border-style: solid;
border-color: red;
}
```
- Svojstvo `border-color` može imati jednu do četiri vrijednosti:


```
p.one { border-style: solid;
border-color: red green blue yellow; /* crveni gornji obrub, zeleni desni, plavi donji i žuti lijevi */
}
```
- U slučaju potrebe da se specificira vrijednost za boju za svaku stranu pojedinačno, može se pisati:


```
p {
border-top-style: dotted;
border-right-style: solid;
border-bottom-style: dotted;
border-left-style: solid; }
ili skraćeno: p { border-style: dotted solid;
}
```

 Općenito, ako svojstvo `border-style` ima manje od četiri vrijednosti, definirano je ovako: u slučaju tri vrijednosti one se odnose na gornji, desni i lijevi zajedno, te donji obrub, u slučaju da su samo dvije vrijednosti odnose se na gornji i donji zajedno, te desni i lijevi zajedno. Osim za `border-style` svojstvo, to vrijedi i za `border-width` i `border-color`.
- Postoji i mogućnost skraćenog zapisivanja, odnosno korištenja svojstva `border`. Dakle, za skraćivanje koda, moguće je specificirati sva individualna svojstva obruba u jednom svojstvu. Svojstvo `border` je skraćeno (shorthand) svojstvo za slijedeća individualna: `border-width`, `border-style` (obavezno) te `border-color`, npr.:


```
p { border: 5px solid red;
}
```
- Također, moguće je specificirati sva individualna svojstva obruba za samo jednu stranicu, npr.:


```
p {
border-left: 6px solid red;
background-color: lightgrey;
}
```
- CSS svojstvo `border-radius` koristi se za dodavanje zaobljenih obruba nekom elementu, npr.:


```
p {
border: 2px solid red;
}
```

```
border-radius: 5px;
}
```

- Riješite četiri vježbe pri dnu [stranice](#).

1 Exercise - Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Use the border shorthand property to set a "4px", "dotted", "red" border for the <p> elements.

```
<style>
p {
  border: 4px dotted red;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

2 Exercise - Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Use the correct border property to set the border color to "red".

```
<style>
p {
  border-style: dotted;
  border-width: 4px;
  border-color: red;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

3 Exercise - Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Use the correct border property to set the LEFT border to "dotted".

```
<style>
p {
  border-left-style: dotted;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

4 Exercise - Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Use the correct border property to add ROUNDED borders to the <p> elements.

```
<style>
p {
  border: 2px solid red;
  border-radius: 5px;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

CSS margine (margins)

- CSS svojstvo margin koristi se za stvaranje prostora oko elemenata, izvan svih definiranih granica (obruba). CSS daje punu kontrolu nad marginama. Postoje svojstva za postavljanje margina za svaku stranu elemenata (gore, desno, dolje i lijevo): margin-top, margin-right, margin-bottom i margin-left. Sva ta svojstva mogu imati slijedeće vrijednosti: auto (preglednik izračunava marginu), length (specificiranje margina u px, pt, cm i dr. Jedinicama), % (specificiranje margina u postotku širine sadržanog elementa) te inherit (specificiranje da margina treba biti nasljeđena od roditeljskog elementa). Dozvoljene su i negativne vrijednosti. Primjer:

```
p { margin-top: 100px; margin-bottom: 100px; margin-right: 150px; margin-left: 80px; }
```
- Kako bi se skratio kod, moguće je navesti sva četiri individualna svojstva margina u jedno svojstvo, svojstvo margin pomoću:

```
p { margin: 25px 50px 75px 100px; }
```
- Ako svojstvo margin ima manje od četiri vrijednosti, tumači se po grupama, kao i kod svojstva border-style.
- Svojstvo margin može se postaviti na auto kako bi se vodoravno centriralo element unutar njegovog kontejnera. Element će tada zauzeti specificiranu širinu, a preostali će prostor biti podijeljen jednako između lijeve i desne margine, npr.:

```
div { width: 300px; margin: auto; border: 1px solid red; }
```
- U ovom primjeru ostavlja se da lijeva margina odlomka bude nasljeđena od roditeljskog div elementa:

```
div { border: 1px solid red; margin-left: 100px; }
```

```
p.ex1 { margin-left: inherit; }
```
- Gornja i donja margina nekog elementa ponekad se stapaju u jedinstvenu marginu jednaku većoj od dvije margine. To se ne događa lijevim i desnim marginama. U primjeru:

```
h1 { margin: 0 0 50px 0; }
```

```
h2 { margin: 20px 0 0 0; }
```

 obje se margine vertikalno stapaju u jednu od 50px.
- Riješite četiri vježbe pri dnu [stranice](#).

1 Exercise - Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Add a 20 pixels left margin to the <h1> element.

```
<style>
h1 {
  margin-left: 20px;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

2 Exercise - Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Use the shorthand margin property to add 20 pixels top and bottom margins, and 40 pixels left and right margins, on the <h1> element.

```
<style>
h1 {
  margin: 20px 40px;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

3 Exercise / Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

For the `<h1>` element, use the shorthand margin property to add these margins:

left: 10px

right: 15px

top: 20px

bottom: 25px

```
<style>
h1 {
  margin: 20px 15px 25px 10px;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

4 Exercise / Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Use the `margin` property to center align the `<h1>` element.

```
<style>
h1 {
  margin: auto;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

- CSS svojstvo padding koristi se za stvaranje prostora oko sadržaja elementa, unutar bilo kakvih definiranih granica (rubova). CSS nudi potpunu kontrolu nad umecima, definirana su svojstva za postavljanje umetaka za svaku stranu elementa (gore, desno, dolje i lijevo: padding-top, padding-right, padding-bottom i padding-left. Sva ta svojstva mogu imati slijedeće vrijednosti: length (specificiranje margina u px, pt, cm i dr. jedinicama), % (specificiranje umetaka u postotku širine sadržanog elementa) te inherit (specificiranje da umetak treba biti naslijeđen od roditeljskog elementa). Negativne vrijednosti nisu dozvoljene. Primjer različitih umetaka za sve četiri stranice elementa `<div>`:

```
div {  
  padding-top: 50px;   padding-right: 30px;  
  padding-bottom: 50px;  
  padding-left: 80px;  
}
```
- Kako bi se skratio kod, moguće je navesti sva četiri individualna svojstva umetaka u jedno svojstvo, svojstvo padding, pomoću: `p { padding: 25px 50px 75px 100px; }`
- Ako svojstvo padding ima manje od četiri vrijednosti, tumači se po grupama, kao i kod svojstva border-style i margin, npr.: `div { padding: 25px 50px; }` govori da će gornji i donji umetak biti 25px, a lijevi i desni 50.
- CSS svojstvo width određuje širinu područja sadržaja elementa (dijela unutar umetaka, rubova i margina elementa – box model ili model okvira). Dakle, ako element ima određenu širinu, umetak koji je dodan tom elementu bit će dodan ukupnoj širini elementa što često dovodi do neželjenog rezultata, npr.:

```
div {  
  width: 300px;  
  padding: 25px;  
}
```

 ovdje je stvarna širina elementa `<div>` 350px. Kako bi se zadržala stvarna širina elementa bez obzira na širinu umetaka, može se koristiti svojstvo box-sizing. U tom slučaju se kod povećanja umetaka, smanjuje prostor raspoloživ za sadržaj.
- Riješite tri vježbe pri dnu [stranice](#).

1 Exercise / Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Set the top padding of the <h1> element to 30 pixels.

```
<style>
h1 {
  padding-top: 30px;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

2 Exercise // Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Set the padding of all sides of the <h1> element to 30 pixels.

```
<style>
h1 {
  padding: 30px;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

3 Exercise / Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Use the shorthand padding property to add 10 pixels left and right padding, and 40 pixels top and bottom padding, on the element.

```
<style>
h1 {
  padding: 40px 10px;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

CSS postavljanje visine i širine (height and width)

- CSS svojstva height i width koriste se za postavljanje visine i širine elementa. Ta svojstva ne uključuju umetak, rubove ni margine. Ona postavljaju visinu, odnosno širinu područja unutar umetaka, granica i margina nekog elementa.
- Svojstva height i width mogu imati slijedeće vrijednosti: auto (podrazumijevano, preglednik izračunava visinu i širinu), length (specificiranje visine/širine u px, pt, cm i dr. jedinicama), % (specificiranje visine/širine u postotku širine sadržanog bloka), initial (postavlja visinu/širinu na njihove podrazumijevane vrijednosti) te inherit (specificiranje da će visina/širina biti nasljeđena od vrijednosti roditelja).
- Svojstvo max-width koristi se za postavljanje maksimalne širine elementa. Svojstvo može biti specificirano kao length vrijednost (u px, pt, cm i dr. jedinicama) ili u postotku (% postotku širine sadržanog bloka), te kao none (postavljeno u podrazumijevanu vrijednost što znači da nema maksimalne širine.).
- U slučaju da je prozor preglednika manji od širine elementa (npr. 500px) pojavit će se problem sa <div> elementom, pa će preglednik na stranicu dodati vodoravnu kliznu traku. U takvoj će situaciji korištenje max-width poboljšati rukovanje preglednika sa malim prozorima.
- Riješite dvije vježbe pri dnu [stranice](#).

1 Exercise / Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Set the height of the <h1> element to "100px".

```
<style>
h1 {
  height: 100px;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

2 Exercise / Antonio Matek, Mihael Modrić 3.B

Set the width of the <h1> element to "50%".

```
<style>
h1 {
  width: 50%;
}
</style>

<body>
  <h1>This is a heading</h1>
  <p>This is a paragraph</p>
  <p>This is a paragraph</p>
</body>
```

Show Answer

PONAVLJANJE I PRAKTIČNA VJEŽBA:

U online [editoru](#) provježbajte naučeno i bar jedan primjer prezentirajte u svojoj mapi do kraja vježbi (dovoljna je preslika ekrana). Prijedlog je da odaberete najmanje pet citata koji vam se sviđaju, da ih uredno i skladno uredite css-om prema mogućnostima koje ste naučili, te ih prikazete jedan ispod drugog.

Rješenje:

```
<!DOCTYPE html>
<html lang="hr">
<head>
  <meta charset="UTF-8">
  <meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0">
  <link rel="stylesheet" href="style.css">
  <title>CSS vježba</title>
</head>
<body>
  <div class="quote-container">
    <div class="quote">
      <p class="quote-text">"Čovječe, pazi da ne ideš malen ispod zvijezda."</p>
      <p class="quote-author">- Antun Branko Šimić</p>
    </div>
    <div class="quote">
      <p class="quote-text">"Sami smo uzrok mi svega zla našega. Nisu nam sve toliko drugi krivi koliko mi sami."</p>
      <p class="quote-author">- Ivan Gundulić</p>
    </div>
    <div class="quote">
      <p class="quote-text">"Sve Drine ovoga svijeta su krive. Mi ih nećemo stići ispraviti. Mi ih nikada ne smijemo prestati ispravljati."</p>
      <p class="quote-author">- Ivo Andrić</p>
    </div>
    <div class="quote">
      <p class="quote-text">"Vrijeme teče oko nas i kroz nas, teče s nama usporedno a ipak mi otječemo u njemu."</p>
      <p class="quote-author">- Miroslav Krleža</p>
    </div>
    <div class="quote">
      <p class="quote-text">"Ovo je groblje živih, ovo je užasno, jer je najgore živjeti, a već biti mrtav."</p>
      <p class="quote-author">- Nikola Šop</p>
    </div>
  </div>
</body>
</html>
```